

*Handläggare:
Göran Sedin*

Yttrande över revisionsrapporten Sjukvårdens beredningar söker sina roller

Ärendet

Landstingsstyrelsen ska yttra sig över rapporten och har överlämnat den till hälso- och sjukvårdsutskottet för beredning.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsutskottet föreslås besluta föreslå landstingsstyrelsen besluta

att yttra sig enligt förvaltningens synpunkter i det här tjänsteutlåtandet samt

att en utvärdering ska göras av beredningarnas roll i den politiska organisationen

Vidare föreslås utskottet besluta om omedelbar justering av sitt beslut.

Förvaltningens synpunkter

- *Den nya organisationen*

Tillkomsten av den nya politiska organisationen måste ses i ljuset av de behov av problemlösning och viktiga satsningar, som den tillträdande politiska majoriteten bedömde som nödvändiga att prioritera. Hit hör främst behovet att samordna och centralt samla beslutsfattandet avseende de stora ekonomiska frågorna. En annan viktig prioritering var att skapa förutsättningar för ett politiskt inflytande vid utvecklingen av närsjukvården och att därvid tillgodogöra sig aktuell medicinsk utveckling. I stället för en hälso- och sjukvårdsnämnd och sjukvårdsområden fick vi ett hälso- och sjukvårdsutskott direkt under landstingsstyrelsen samt geografiska beredningar och medicinska programberedningar.

Den nya organisationen innebär en radikal förändring jämfört med den organisationsform, som varit tradition i Stockholms läns landsting och i flertalet landsting under flera decennier. Det är inte heller ännu så länge en särskilt vanlig organisation i landstingsvärlden men den finns sedan ett antal år tillbaka i bl a Östergötlands län.

- *Den förändrade politikerrollen*

En organisation med geografiska beredningar i stället för sjukvårdsområden ger nya förutsättningar för politikernas arbete. Det ställer krav på ett arbetsätt, som är annorlunda än det traditionella, eftersom det mera tydligt än tidigare sätter fokus på framtagande av kunskapsunderlag, samverkan och dialog. Det nya och annorlunda i denna roll är att i beredningsprocesserna kunna utveckla förutsättningar och förmåga att påverka och styra genom kunskap. En utveckling i denna riktning är i och för sig inte unik för sjukvården utan har varit tydlig inom flera samhällsområden under hela 90-talet.

Behovet av samverkan och dialog inom ett så komplicerat och mångfasetterat samhällsområde som hälso- och sjukvård är uppenbart. Det kan med gott fog hävdas att man även vid en bibehållen organisation med traditionella sjukvårdsområden skulle ha behövt en starkare betoning än tidigare på samverkan, dialog och kunskapsstyrning.

Vidare måste framhållas att erfarenheterna från den tidigare organisationen klart visar att samordningsbehovet, bl a för att åstadkomma en jämlik vård, varit betydande och att olika former för detta har tillämpats under tidigare mandatperioder. Inte minst har detta gällt i fråga om vårdavtal, särskilt de stora och ekonomiskt betydelsefulla avtalen med akutsjukhusen. Med den nya organisationen med ett hälso- och sjukvårdsutskott inom landstingsstyrelsen har det blivit tydligt att en samordning alltid måste vara i fokus och att beredningarna har ett beredningsansvar med därtill hörande möjlighet att påverka och styra genom kunskap.

- *Det behöver ta tid*

Den nya organisationen har varit i gång under mycket begränsad tid. Tjårstemmaorganisationen etablerades den 1 april 2003 och först i och med detta blev det möjligt att på ett ordnat sätt ge administrativ service till beredningarna. Hela år 2003 har för övrigt ägnats åt att bygga upp organisationen. Eftersom det faktiskt i många stycken är fråga om ett pionjärarbete, där externa modeller och förebilder inte kan tillämpas, har detta arbete måst ske successivt och i en utvecklingsprocess. HSU har under år 2003 fattat beslut om följande grundläggande dokument:

- De geografiska sjukvårdsberedningarnas arbetsformer (HSU 2003-02-18)
- Beredningarnas medverkan i budgetprocessen (HSU 2003-04-22)
- De politiska beredningarnas arbete med dokument som rör budget- och planeringsprocessen (HSU 2003-12-16)

Dessutom har nu även konferensen Idéforum hållits, den 11 mars 2004, enligt tidigare fastlagd plan, och gett ytterligare bidrag till förståelsen av de frågor och kunskapsunderlag som beredningarna har att befatta sig med.

Vid Idéforum samlas ledamöterna i HSU och samtliga beredningar för att diskutera direktivunderlag från de geografiska och medicinska beredningarna. Detta för att beredningarna och HSU ska ges möjlighet att skapa en gemensam syn på direktiv inför nästkommande års budget men också för att diskutera framtidsstrategier.

Eftersom det tar tid att hitta nya roller och lämpliga arbetsformer så är det inte problemfritt att genomföra en så omfattande och genomgripande organisatorisk reform och det finns givetvis områden att förbättra och utveckla bl a när det gäller kommunikationen mellan beredningarna och HSU.

- *Revisionsrapporten*

Mot denna bakgrund kan konstateras att föreliggande revisionsrapport inte ger en fullständig bild av det aktuella läget. Där saknas t ex uppgift om ovannämnda HSU-beslut i december. Det bör också noteras att granskningen inte omspannar en helårscykel i beredningarnas budgetprocess.

Det finns ingen anledning att ifrågasätta de resultat, som redovisas i revisionsrapporten och den däri ingående enkätundersökningen. Tvärtom är det ett ganska väntat utfall med tanke på de mycket genomgripande förändringarna av organisationen och med hänsyn till att man inte haft förutsättningar att bedöma och kommentera ett helt års process.

Förvaltningen vill i anslutning här till framhålla betydelsen av att organisatoriska förändringar av så genomgripande slag som det här är fråga om, förbereds noggrant. En viktig förutsättning för möjligheterna att nå framgång har varit att tydligt knyta organisationsutvecklingen till de olika stegen i budgetprocessen, som i sig även innebar ett antal förändringar jämfört med den tidigare.

Mot denna bakgrund och med hänsyn till att vi ännu befinner oss i ett initialt skede av en omfattande och invecklad omställningsprocess hade det varit värdefullt, om revisionsrapporten även hade inriktats på en redovisning av hur befintlig organisation förberett sig inför beslutade förändringar.

- *Utvärdering av organisationsförändringen*

Även om den nya organisationen ännu så länge fungerat endast under kort tid, finns skäl att redan nu framhålla vikten av att denna stora förändring av organisation och arbetssätt utvärderas. Detta har också förutsatts då den nya organisationen beslutades och förvaltningen föreslår därför att landstingsstyrelsen beslutar att en utvärdering ska ske. Det bör ankomma på landstingsstyrelsen att besluta om den närmare uppläggnings av utvärderingen.